

АГРАР

Глас Српске

ДОДАТАК
РЕАЛИЗОВАН
У САРАДЊИ СА
МИНИСТАРСТВОМ
ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И
ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ

понедељак, 6. децембар 2021.

НЕКИ НОВИ
ВЈЕТРОВИ
- СВЕ ВИШЕ
МЛАДИХ
ИНЖЕЊЕРА
СЕ ОДЛУЧУЈЕ
ЗА ЖИВОТ
НА СЕЛУ

ТЕМА

Умјесто фотеље изабрали мотику

ПИШЕ: ВЕЉКО ЗЕЉКОВИЋ

Село моје, љепше од Париза, лијепо из далека, још љепше из близа... У последње вријеме све више је младих, и то факултетских образованих, који су се животом пронашли у стиховима ове познате народне пјесме.

Међу њима су и Дражен Ђукић, Давид Јокић и Радо-слав Радак. Њих тројица су међу онима који су у последњих неколико година, а након завршетка Пољопривредног факултета у Бањалуци, вагајући како и шта даље те правећи своје животне планове и циљеве, одлучили да ипак остану на селу и породичном имању те започну приватни бизнис.

Према једном од последњих истраживања које се бавило ставовима и потребама младих из руралних подручја Републике Српске, око 33 одсто младих се изјаснило како

Давид Јокић из Велике Илове није имао дилему како да настави живот по завршетку студија, јер се његова породица већ 40 година бави пољопривредом. Открива како је још као дијете заволио живот на селу, те врло брзо схватио да је његова будућност везана за бављење мљекарством и ратарством

не жели да остане на селу, 55 одсто би то урадило ако им се побољшају услови, док свега девет одсто би остало у сваком случају. Исто истраживање показало је и како око 40 одсто младих са села сматра да онај ко је вриједан може да има добру перспективу, док 42 одсто сматра супротно.

ОДСКОЧНА ДАСКА

Влада Републике Српске годинама покушава да сагледа читаву ову проблематику, тражећи адекватне начине и мјере којима би се спријечила депопулација сеоских подручја, а фокус је стављен прије свега на младе људе, јер они представљају кључни фактор за опоравак руралних подручја.

У покушају да се заустави одлазак младих са села или да им се олакша повратак, Влада Републике Српске је током прошле године одлучила да уђе у пројекат градње стамбених јединица младим брачним парови-

ма и самохраним родитељима. Да би се пријавили на конкурс било је потребно да имају земљиште на којем би се градила кућа и да су млађи од 30. године.

Једна од релативно нових мјера је и самозапошљавање инжењера пољопривреде, који су након завршетка студија одлучили да остану на властитом сеоском имању.

Њима ресорно министарство исплаћује по 40.000 конвертибилних марака бесповратних финансијских средстава за покретање сопственог бизниса. У протекле четири године у ову сврху је издвојено 960 хиљада марака.

Један од младих инжењера који је одлучио да конкурише за овај новац је и већ поменути Дражен Ђукић из села Кожухе код Добоја. Признаје како је ова мјера Владе Републике Српске била готово пресудна у доношењу његове коначне одлуке да остане на селу, на породичном имању и прошири постојећи посао куповином нових крава музара.

НАКОН
ЗАВРШЕТКА
ФАКУЛТЕТА
ОСТАЛИ
НА ИМАЊУ

Новац добијен од Владе
уложиће у отварање сиране

- Када сам сазнао за ову могућност да по завршетку факултета млади инжењери имају могућност да добију 40.000 марака бесповратних средстава уколико се одлуче да остану на селу, нисам се дуго двоумио шта ми је чинити. Нисам хтио пропустити ту прилику, јер је то била добра одсочна даска. Предао сам неопходне папире и ова средства су ми врло брзо одобрена. Одлучио сам да набавим још крава музара, бар осам расних јуница и проширим производњу. Иако тек почињем с овим послом, вјерујем да ће ми се на крају све исплатити. Да не вјерујем у то да се и на селу може нормално и добро живјети, али и да сектор аграра и производње хране представља будућност, не бих ни улазио у ову причу - истакао је Ђукић.

ЂУКИЋ ОДЛУЧИО ДА ПРОШИРИ ПОСТОЈЕЋИ ПОСАО

Одлука је пала на млекарство, јер како је појаснио, оно се до сада показало као најрентабилније. Након што набави нове краве и види "како ће све ићи", овај млади инжењер каже како ће размислити и о стварању додатне вриједности, евентуалним покретањем погона за производњу сирева.

- Видјећемо, за сада ми је најбитније да набавим одговарајуће јунице и покренем производњу млијека - додао је он.

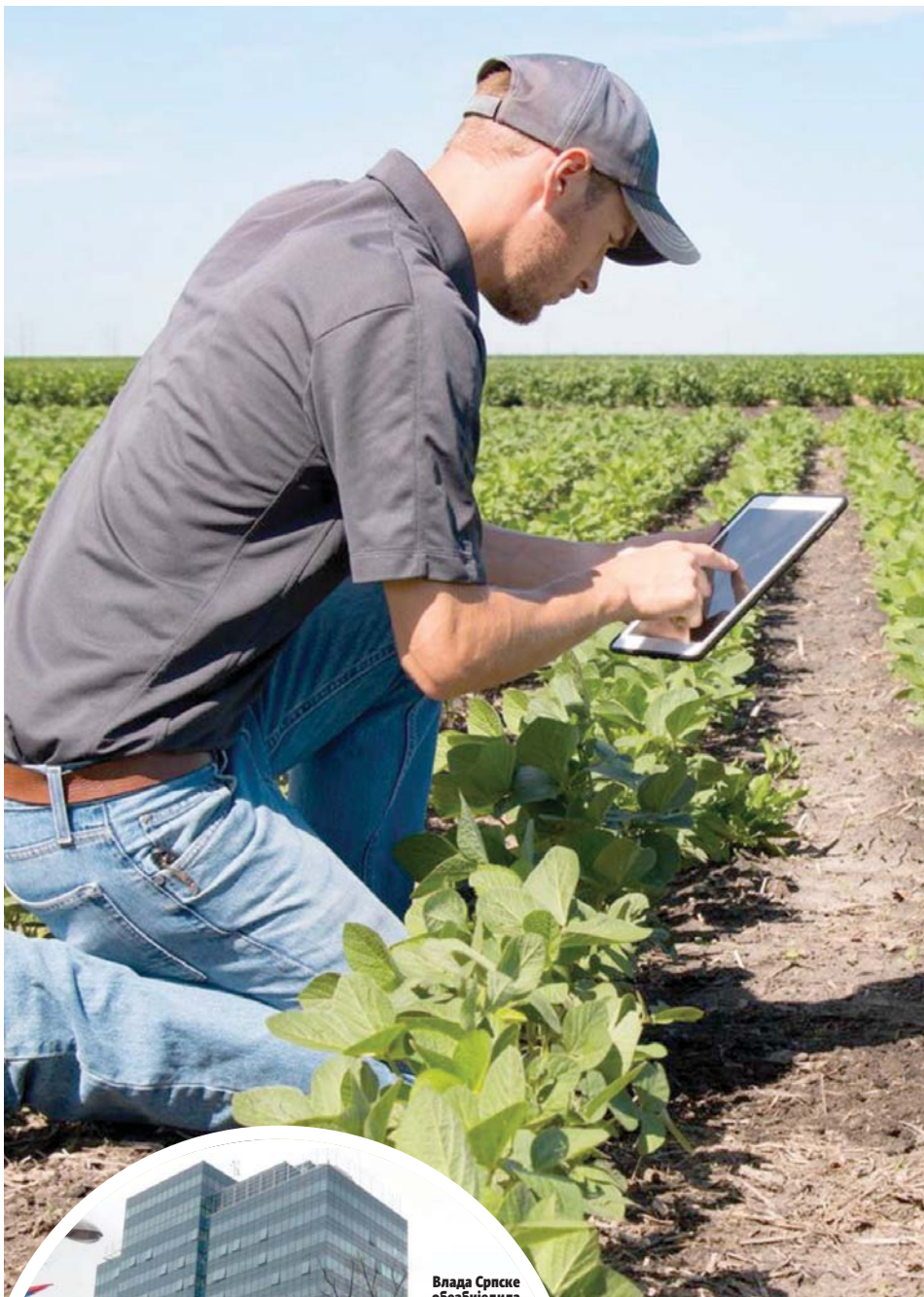
За разлику од колеге Ђукића, Давид Јокић из Велике Илове код Прњавора, није имао дилему како да настави живот по завршетку студија, јер се његова породица већ 40 година бави пољопривредом.

Открива како је још као дијете заволио живот на селу те да како је растао, радећи при томе заједно са оцем и другим члановима породице на имању, схватио је шта жели и да је његова будућност везана за бављење млекарством и ратарством.

- Породица се већ годинама бави производњом млијека, али и ратарством, а од 2000. и производњом органске хране. Одлучио сам да искористим понуду ресорног министарства и проширим постојећу производњу куповином адекватне опреме за отварање једне мини сиране. У то не улазим сам, већ са остатком породице, тако да ће ово бити породични бизнис. Имамо укупно 120 грла од којих је 50 у мужи. Годишње произведемо више од 500.000 литара млијека и жеља нам је да створимо додатну вриједност - истакао је Јокић.

СВОЈ НА СВОМЕ

На њиховом имању се тренутно обрађује 70 хектара, од чега је 46 хектара у систему органске, а Давид наводи

Влада Српске обезбједила 40.000 марака за покретање бизниса

да када би га неко данас упитао да ли би се могао пронаћи и вдијети у неком другом послу, рекао би да не би.

- Тешко ми је то објаснити. На земљи сам одрастао, она ме је одшколовала и отхранила, и некако ми није било логично да након завршеног факултета одем у неком другом правцу. Да не вјерујем да се може живјети од свог рада

на селу моја породица се не би бавила овим тешким и захтјевним послом који тражи много одрицања. Јесте тешко. И посљедње године показале су како је тржиште превртљиво. Али, када се подвуче црта, ипак се не могу пожалити. Не кајем се ни због чега - прича овај млади инжењер који је

одлучио да настави са школовањем и усавршавањем.

Тренутно је на магистарским студијама које би требало да заврши наредне године, а након чега ће се посветити производњи сира. Планирао је, како каже, да то у почетку буде мањег обима, како би прво испитао тржиште.

- Оно што је сигурно јесте да ћу и даље да останем на селу - додао је овај млади човјек поручујући како млади људи не би требало да бјеже са села, јер им оно нуди више могућности за нормалан живот него градски асфалт.

Слично мишљење дијели и Радослав Радак из села Разбој код Српца, наводећи како му је животна жеља увијек би-

ла да буде свој на своме.

- Желио сам сачувати оно што ми је остављено, своје породичне коријене, имање и традицију. Вјерујем да својој дјеци могу на овај начин пружити нормалан живот, као што су и мени моји родитељи, тако да моја животна одлука да останем на сеоском, породичном имању никада је нисам доводио у питање - каже Радак.

ЉУДИ КОЈИ ЖИВЕ НА СЕЛУ СРЕЋНИЈИ И ЗАДОВОЉНИЈИ

Објашњава како је новац добијен од Владе Републике Српске, односно Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, одлучио да уложи у сточарство, односно куповину матичног стада од 50 оваца и производњу и

продају јагњаци, за које се нада да би могао продавати не само домаћем тржишту, већ и ван границе Босне и Херцеговине.

- Дио новца сам већ уложио у објекат за смјештај оваца. Остало је још нешто радова око прављења оgrade. Крајњи циљ ми је да дођем до стада од бар 100 оваца. За почетак. Уколико будем имао услова сигурно нећу стати на томе - поручио је овај млади инжењер који је одлучио да искористи године школовања и на практичан начин их искористи.

МИНУСИ И ПЛУСЕВИ

Депресија и страх од оног што носи сутра опасно су се надвили посљедњих година над градовима као црни облаци. Иако су јасно видљиви издалека, ријеке људи са села и малих градова и даље се сливају у велике урбане центре у потрази за наводно бољим животом. Да ли је напуштање села заиста рјешење?

Нижњи трошкови живота на селу, али и чињеница да домаћинства сама себи обезбеђују храну, сигурно су плусеви за останак младих људи на селу. Живот је и далеко мање стреснији од оног градског, а рурална подручја су сигурно боља и за подизање дјеце. Жићећи у складу са природом, она брзо науче да је цијене и да је чувају. Науче да цијене и живот далеко више од градске дјеце свакодневно бомбардованих разноврсним изазовима.

Ако се погледају још нека истраживања, о нивоу среће када је у питању квалитет живота на селу и у граду, резултати су недвосмислено показали да су људи који живе на селу оптимистичнији, генерално задовољнији и срећнији те су изразили веће задовољство квалитетом живота у односу на људе који живе у граду. На крају је закључено - да иако личне преференце, љубавни статус, пријатељи и каријера у највећој мјери утичу на квалитет живота и задовољство, ипак се намеће и закључак како су укупна атмосфера, окружење и природа такође важни фактори среће.

Да би и у будућности било још младих попут Дражена, Давида и Радослава, који ће се одлучити на сличан корак, да остану на породичном имању, наставе са животом и радом на селу, потребно је још много систематски радити. Прије свега на инфраструктури, али и приступу неким основним стварима - од школа, домова здравља, до културних и спортских садржаја.

Оно што охрабрује јесте што је овај тројац факултетски образованих младих људи, бирајући између одласка на биро и чекања на посао, одлучио да узме ствар у своје руке, не скривајући се иза добијених диплома и узимајући своју судбину у своје руке, држећи се ваљда стихова нешто мало кориговане старе народне пјесме: "Остајте на селу! Сунце градског неба, неће вас гријати као што ово грије, грци су тамо залогјаји хљеба..."

Достизање европских стандарда добробити животиња један је од приоритета у нашој аграрној политици, а што би требало да води и до раста конкурентности домаћих пољопривредних произвођача на тржишту, каже Окљеша

Драгана Окљеша, помоћник министра за ветеринарство Републике Српске

ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ КЉУЧ ЗА ВЕЋУ КОНКУРЕНТНОСТ НА ТРЖИШТУ

Достизање европских стандарда добробити животиња један је од приоритета у нашој аграрној политици, а што би требало да води и до раста конкурентности домаћих пољопривредних произвођача на тржишту, каже Окљеша

РАЗГОВАРАО:
ВЕЉКО ЗЕЉКОВИЋ
veljko@glasrpske.com

Актуелна епидемиолошка ситуација у Републици Српској, из угла ветеринарства, може се оцијенити као повољна, али и неизвјесна. Повољна јер тренутно нема повећања броја пријављених случајева било које "убичајене" заразне болести животиња, а неизвјесна - јер

постоји стална пријетња од појаве афричке куге свиња која је, по извјештајима Интернационалне организације за заштиту здравља

животиња, пријављена у појединим земљама региона. Каже ово у интервјуу за "Глас Српске" помоћник министра за ветеринарство Републике Српске Драгана

Окљеша осврћући се у наставку овог разговора и на појаву птичјег грипа у Српској, усклађеност домаћег за-

конодавства са европским, али и информациони систем који би умногоме требало да олакша и унаприједи рад надлежних ветеринарских служби у Српској.

●●●
СИТУАЦИЈА У ВЕЗИ СА ЗАРАЗАМА ПОВОЉНА, АЛИ И НЕИЗВЈЕСНА

ГЛАС: У региону је забиљежено неколико случајева афричке куге свиња, да ли је има код нас, те како да је фармери препознају и шта да раде у тим случајевима?

ОКЉЕША: Министарство, као надлежан орган, одговоран и свјестан ризика који пријети, прати ситуацију у земљама окружења и у складу с тим већ смо предузели одређене кораке и сачинили планове хитних мјера поступања у случају појаве ове заразе у Српској. Резултати обрађених узорака, достављених на основу Програма активног и пасивног надзора над дивљим свињама, који спроводимо већ трећу годину, охрабрују-

ћи су, бар за сада, а надамо се да ће тако и остати.

Знаци по којима ће фармери препознати афричку кугу свиња су: изненадна угинућа једне или више свиња, губитак апетита, потиштеност, повишена тјелесна температура, крварење по кожи, несигурност у ходу, отежано дисање, повраћање... Болест се јавља код свиња свих старосних категорија.

Велики значај у сузбијању ширења ове болести имају ловци и ловачка удружења, на чијем подизању свијести стално радимо. Основно је да ловци, када примите прве симптоме болести код животиња, одмах обавијесте надлежног ветеринара.

ГЛАС: Забиљежен је и први случај птичјег грипа у Српској. Како фармери да препознају ову болест и шта да раде?

ОКЉЕША: С обзиром на дешавања у окружењу и на сезону кретања птица којој смо свакодневно свједоци, то није никакво чудо. Наиме, пријава сумње запријемљена је 29.10.2021. године од стране ветеринарске организације која је леш птице, односно леш дивљег лабуда кога су прона-

шли одговорни ловци Ловачког удружења "Просара" на обали Саве, проследила у Ветеринарски институт "Др Васо Бутозан". Надлежна лабораторија потврдила је да се ради о високопатогеној инфлуенци птица типа "А". Даљом серотипизацијом потврђено је да се ради о високопатогеном вирусу инфлуенце H5N1, који има карактер зоонозе, односно може да се преноси са обољелих и заражених птица на људе и на домаћу живину.

Министарство је одмах одреаговало и донијело рјешење којим су утврђене мјере које се спроводе у зараженом и подручју угроженом од ове заразне болести.

ГЛАС: Које сте превентивне мјере предузели с циљем спречавања појаве и ширења ове заразне болести?

ОКЉЕША: Спроводимо активни и пасивни надзор, односно контролу здравственог стања живине у потенцијално ризичним подручјима близу водених површина са дивљим птицама. Ове мјере требало би да спријече директни и индиректни контакт између дивљих птица и живине. Све ово прати и подизање био-безбедносних и хигијенских мјера на имањима.

Подсјетила бих да је обавезна пријава сваког случаја угинућа дивљих птица на природним стаништима и воденим површинама, као и пријава повећаног угинућа или знакова болести код живине и птица на имању, надлежном ветеринарском инспектору или ветеринару.

За вријеме трајања мјера прописаних рјешењем у зараженом и угроженом подручју обавезно је затварање домаће живине и птица у објекте на имању, а забрањено је одржавање сајмова живинарства и украсних птица, као и промет живине, јаја, меса и изнутрица поријеклом од живине са зараженог подручја.

Према досадашњим информацијама са терена, нема података о новим угинућима, тако да вјерујемо да се ради о изолованом случају птице која је заостала за својим јатом.

ГЛАС: Сезона спремања домаћих сухомеснатих производа полако се завршава, какво је стање у вези са трихинелозом?

ОКЉЕША: Новембар и децембар су традиционално мјесеци у којима почињу ове активности и кад се највише говори о трихинелози, мада ова болест треба да се контролише код сваког клана свиња. Наша епидемиолошка слика годинама уназад бљежи одређени број пријава позитивних животиња, како домаћих, тако и дивљих свиња, што нам указује да морамо бити на опрезу и контролисати месо прије конзумације и припреме производа.

Трихинелоза је обољење које се убраја у зоонозе, тј.

болести које су заједничке за људе и животиње, а могу се преносити са животиња на људе и обрнуто. Болест је раширена свугдје гдје се у исхрани људи користи свињско или месо дивљих животиња. Обољење настаје приликом конзумирања термички недовољно обрађеног зараженог меса и производа од меса. Инкубација може бити од једног до 45 дана, а најчешће се симптоми јављају након осам до 15 дана.

Клинички ток болести је врло различит: гастроинтестинални симптоми, пролив, повишена температура, а специфични су болови у мишићима, оток очних капака и лица и конјуктивитис. Као посљедица инфекције могу да се јаве кардиолошке и неуролошке компликације. Болест се не преноси са обољелог на здравог човјека.

ПОСТОЈЕ ПЛАНОВИ ЗА СЛУЧАЈЕВЕ ПОЈАВЕ БОЛЕСТИ

ГЛАС: Шта је још од законодавства остало да буде усклађено са европским, а што би додатно олакшало производњу, али и извоз?

ОКЉЕША: Када су у питању наши прописи из области ветеринарства, они су у великом проценту усклађени, међутим, како се ради о материји која се свакодневно мијења, тако се и ми налазимо у сталном процесу усклађивања.

Преузимањем прописа ми стварамо себи обавезу и рада са нашим фармерима, субјектима у пословању храном кроз разне едукације, информативна акта како бисмо им приближили све њихове обавезе, али и оно за шта су они одговорни, а то је обезбиједити усклађеност са прописаним захтјевима уколико желе да се њихов производ нађе на домаћем и страном тржишту.

Усклађивање законодавства Српске са прописима Европске уније произлази из члана 70. Споразума о стабилизацији и придруживању. Процес усклађивања је повезан са главним циљем ЕУ, а то је слободно кретање робе и услуга тј. успостављање јединственог унутрашњег тржишта. Овај процес не представља само доношење националних прописа и других мјера већ је потребно обезбиједити и одговарајуће услове за њихово тумачење и имплементацију.

ГЛАС: Од 2021. у Европској унији су на снази и двије нове регулативе које се односе на ветеринарство и безбједност хране.

ОКЉЕША: Да, ради се о Закону о здра-

вљу животиња који обједињује политику здравља животиња кроз јединствен, поједностављен и флексибилан оквир за здравље животиња и Закону о службеним контролама који знатно побољшава ефикасност службених контрола, ниво заштите од ризика за здравље људи, животиња и биља као и добробит животиња, али и ниво заштите околине од ризика који би могли проићи из генетски модификованих организама и средства за заштиту биља. У наредном периоду предстоји нам преузимање ових прописа у наше национално законодавство у дијеловима који нису усклађени.

ГЛАС: Колико се на нашим фармама примјењују здравствени стандарди и протоколи прописани у Европској унији?

ОКЉЕША: Достицање стандарда добробити животиња један је од приоритета у нашој аграрној политици с циљем увођења највиших ЕУ стандарда у пољопривредној производњи, а тиме и раста конкурентности домаћих пољопривредних произвођача. Наши произвођачи располажу основним објектима за сточарство, складиштење пољопривредних производа и смјештај механизације. Међутим, капацитети и технолошка опремљеност тих објеката зависе и од озбиљности самог фармера који је спреман да улаже у свој посао. Озбиљни фармери уважавају стандарде који задовољавају правила добробити животиња и обезбјеђења и очувања квалитета производа.

ГЛАС: Докле се стигло у изради информационог система?

ОКЉЕША: Ветеринарски информациони систем представља обједињени систем регистра-

ција и база података којим се обезбјеђује ефикасан приступ и управљање подацима с циљем заштите здравља животиња и спровођења мјера ветеринарског јавног здравља, а води га и ажурира ветеринарска служба Републике Српске.

Кроз њега се евидентирају сљедеће активности: регистрација власника имања, обиљежавање животиња, вакцинације животиња, узорковање и слање узорака на анализу у ветеринарске лабораторије, издавање налага за лабораторијска испитивања која се спроводе у ветеринарској организацији, провјера здравственог стања животиња и издавање увјерења.

Поред тога, кроз њега се евидентирају и потврде о спроведеним обавезним мјерама за текућу годину, извјештаји о изда-

увјерењима о здравственом стању животиња и захтјеви за исплату средстава који се финансирају из буџета Српске.

Министарство је кроз седам регионалних обука промовисало овај систем. Корисници су доктори ветеринарске медицине из ветеринарских организација, инспектори и лабораторије. У наредном периоду је планирана израда друге фазе Ветеринарско-информационог система Српске, којим ће се наставити са обједињавањем свих пословних процеса ветеринарске службе с циљем унапређења постојећих и увођења нових савремених приступа када је у питању брига о здрављу животиња и ветеринарском јавном здрављу.

БОРБА ПРОТИВ КОРОНЕ

ГЛАС: Може ли ветеринарска служба пружити подршку и у борби против вируса корона и на који начин?

ОКЉЕША: Пандемија вируса корона имала је негативне посљедице и на анималну производњу, довела је до смањења производње и отежаног кретања свих врста робе. Међутим, наши произвођачи нису сами у овим проблемима, тако да се надам да ћемо и ову препреку заједно превазићи. Од првог дана ветеринарска служба се ставила на располагање и свим републичким институцијама. Ветеринарски институт "Др Васо Бутозан" добио је сагласност да своју лабораторију за молекуларну дијагностику користи за дијагностику SARS CoV 2 вируса. Спремност службе у протеклом периоду подржавана је од стране ресорног министарства кроз подршку набавке савремене дијагностичке и лабораторијске опреме. Ветеринарска служба се ставила на располагање не само у заштити здравља животиња већ и људи кроз концепт "Једно здравље". Министарство ће наставити са подршком служби како би Српска су-тра имала још спремнију, опремљенију и функционалну службу, која може да одговори свим изазовима.

